

PŘEHLED KULATÝCH POŠTOVNĚ HISTORICKÝCH VÝROČÍ V ROCE 2023

- 1508
505 let První mapa Čech mladoboleslavského lékaře Mikuláše Klaudyána.
- 1528
495 let Martin Luther veřejně odsoudil porušování listovního tajemství a prohlásil je za krádež.
- 1623
400 let Jan Kryštof Paar převzal úřad nejvyššího dvorského poštmistra v rakouských dědičných zemích.
- 1628
395 let Rodina Paarů získala dvorský poštovní řád dědičně.
- 1738
285 let Zahájení výstavby umělých, tj. zpevněných a odvodněných silnic v Rakousku.
- 1748
275 let Dne 14. 12. byl vydán Poselský řád Marie Terezie.
- 1753
270 let V prosinci v Praze byl zřízen pojezdny úřad pro kontrolu dopravy korespondence.
- 1793
230 let Mezi Paříží a Lille byla postavena první trať prakticky používaného optického telegrafu. Vynález Clauda Chappea.
- 1823
200 let Dne 3. 5. se uskutečnila zkušební jízda poštovního rychlíku (Eilwagen) na trati Vídeň – Brno.
- 1833
190 let První stálá trať elektrického telegrafu byla postavena v Německu
Zavedeny rychlé vozy smíšené pošty.
- 1838
185 let Dne 6. 1. vyjela první vlaková pošta světa na trati Birmingham – Liverpool.
- 1838
185 let V červenci byl vydán řád povozné pošty upravující dopravu balíkových zásilek a osob.
- 1838
185 let Byla zavedena všední a slavnostní postiliónská uniforma.
- 1838
185 let Byl vydán řád listovní pošty.

- 1848
175 let Řízení pošty bylo v květnu svěřeno nejvyšší instancí ministerstvu financí. V prosinci převedeno pod ministerstvo pro obchod, živností a veřejné stavby.
- 1848
175 let *V období 7. 3. – 22. 11. bylo použito první příležitostné razítko po dobu zasedání Kroměřížského sněmu.*
- 1868
155 let Zavedly se telegrafické poštovní poukázky.
- 1873
150 let Založil se spolek poštovních zřízenců.
- 1883
140 let Sloučily se správy pošt a telegrafů.
Bylo zřízeno Ředitelství pošt a telegrafů.
Založila se Poštovní spořitelna ve Vídni.
- 1893
130 let *Zavedly se nálepky pro expresní zásilky.*
- 1903
120 let Pro příjem Morseova telegrafního kódu zavedeny tzv. *klapáky*
- 1908
115 let Zahájil se provoz na první poštovní autobusové lince v českých zemích z Pardubic do Bohdanče.
- 1908
115 let V Praze – Bubenči (Staré královské oboře) byla představena radiotelegrafní jiskrová stanice.
- 1913
110 let Zřízeny nájemnické poštovní úřady.
- 1918
105 let Dne 20. 3. zřízena pravidelná letecká trať pro přepravu služebních zásilek na světě Budapešť - Vídeň – Lvov – Kyjev), na úseku Vídeň – Lvov připuštěny od 31. 3. i soukromé zásilky.
- 1918
105 let Zřízena poľní pošta československých jednotek na Rusi, vlaková pošta československých legionářů na Rusi vyjela na Trať Čeljabinsk – Vladivostok.

- 1918
105 let Dne 28. 10. vznikla samostatná Československá republika (ČSR).
Zřídila se kurýrní pošta ministerstva národní obrany.
Čeští skauti zorganizovali v Praze kurýrní službu pro potřeby členů Národního výboru vybavenou skautskými známkami.
- 1918
105 let Bylo zřízeno Ministerstvo pošt a telegrafů. Den 13. 11.
- 1918
105 let Poštovní spořitelna zahájila svou činnosti. Den 20. 11.
- 1918
105 let Zřízena Správa pošt a telegrafů pro Slovensko. Den: 29. 11.)
- 1918
105 let Byly vydány první československé známky – Hradčany od Alfonse Muchy.
Založeno československé Poštovní muzeum.
- 1923
100 let Československé státní aerolinie zahájily provoz na lince Praha – Bratislava. Den: 29. 10.
- 1923
100 let Národní shromáždění přijalo Zákon č. 60 o telegrafech.
- 1923
100 let Dne 18. 5. bylo zahájeno rozhlasové vysílání ze stanu v Kbělicích u Prahy upraveným poštovním vysílačem.
- 1928
90 let V Ostravě byla zaveden automatický telefonní provoz.
- 1933
90 let Dne 1. 1. přešla agenda poštovní automobilové dopravy z Ministerstva pošt a telegrafů na Ministerstvo železnic.
- 1933
90 let Zaveden nový druh balíků, tzv. poštovní zboží.
- 1933
90 let Dne 5. 1. se konala první oficiální schůzka členů Stolní společnosti příležitostných razítek a frankotypů Praha (slavnostně založena na sklonku roku 1932 v hotelu Zlatá Husa na Václavské náměstí v Praze).

- 1933
90 let Arch. Albert Jonáš vydal 1. díl „Studie o otiscích Francotypu“.
- 1933
90 let První přednáška o výplatních otiscích u nás. Přednášející: Albert Jonáš. Místo Teissigova plzeňská restaurace („U Teissigů“) v Celetné ulici v Praze (majitel Karel Teissig. Pořádající: Stolní společnost příležitostných razítek a frankotypů Praha. Téma : „O nakloněném nebo převráceném denním razítku některých otisků“ . Datum: 27. 4.
- 1938
85 let Vyhlášení mobilizace a aktivace *československé poštovní služby*. Dne 23. 9.
- 1938
85 let Dne 1. 10. začalo období živelné poněmčování a úprav československých výplatních otisků na území odstoupeného území (Sudet). Postupně dostávaly výplatní otisky říšský vzhled. *Měnilo se denní razítko a výplatní razítko. Označení oprávněného uživatele většinou obsahovala jen texty v němčině.*
- 1938
85 let Dne 29. 10. říšská a československá poštovní správa podepsaly *Ujednání o provedení otázek plynoucích pro obě strany z mnichovského ujednání.* Říšské poště předáno celkem 732 poštovních služeben.
- 1938
85 let Dne 4. 11. vydáno vládní nařízení č. 269/1938 Sb. o sloučení Ministerstva pošt a telegrafů a Ministerstva železnic v Ministerstvo dopravy.
- 1943
80 let Dne 5. 7. byla vydána tzv. připouštěcí známka pro balíky do ghetta v Terezíně.
- 1948
75 let Komunistický převrat. Den: 25. 2.
Ministerstvo pošt přiděleno v rámci tzv. Národní fronty Československé straně socialistické.
- 1948
75 let Založena STAZKA (sázky na sportovní utkání prostřednictvím poštovních úřadů).
- 1948
75 let Firma B. Jarolímek, generální zástupce výplatních strojů Francotyp v Československu (1926-1939) v Protektorátu Čechy a Morava (1939 – 1945) a ve 3. republice na území Čech, Moravy a Slezska (1945 – 1948). Založen národní podnik NARPA, který převzal i agendu výplatních strojů (1948 – 1953).

- 1948
75 let Československá poštovní správa povolila vyplácení balíkových poštovních poukázek speciálně upravenými výplatní stroji s dvěma denními razítky v otisku.
- Konec roku 1948 byl stanoven poštovní správou jako nejzazší termín pro vyplácení zásilek otiskem starého vzoru („větrná růžice“ či „motýlek“).
- 1953
70 let Státní banka československá přenesla na Ministerstvo spojů realizaci plateb občanů a organizací.
- 1953
70 let Dne 1. 5. začala vysílat zkušebně Československá televize.
- 1953
70 let Dokončena telefonizace všech obcí v Československu.
- 1958
65 let Zřízeny první automobilové pošty na tratích Plzeň - Praha – Letiště, Břeclav – Božice a České Budějovice – Nová Pec.
Zavedly se kontejnery k přepravě novin a časopisů.
- 1963
60 let Zrušilo se Ministerstvo dopravy a spojů. Vrcholným orgánem se stalo Ústřední ředitelství spojů.
V označení služeb se přestalo užívat slovo „úřad“.
Základní barva spojů byla oranžová.
Poštovní poukázková ústředna se přejmenovala na VAKUS (Výpočetní a kontrolní ústřednu spojů).
- 1968
55 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1968.
- 1973
50 let Zavedena poštovní směrovací čísla (PSČ).
- 1978
45 let V Praze – Malešicích uvedena do provozu linka mechanizované expedice časopisů.
Dokončila se integrace telegrafních sítí TELEX, GENTEX a veřejného telegrafu.
- 1978
45 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1978

- 1978
45 let Ivan Leiš vytvořil první Katalog otisků čs. pošt 1946 – 1978.
- 1988
35 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 1988
- 1993
30 let Vznikl státní podnik ČESKÁ POŠTA.
- 1993
30 let Byla vydána první česká známka.
Vznikl první český otisk s názvem ČESKÁ REPUBLIKA a poštovní trubkou ve výplatním razítku.
Ke počínům stejného druhu došlo i na odděleném Slovensku.
- 1993
30 let Česká republika vstoupila do Světové poštovní unie (UPU). Vstup České pošty do PostEurop.
Založil se Postservis Praha – Vysočany.
- 2008
15 let V Praze se Světová výstava poštovních známek PRAGA 2008.
- 2018
5 let V Praze se konala Světová výstava poštovních známek PRAGA 2018.

Autor: Ivan Leiš

Zpracováno podle publikace Čtvrtník P., Galuška J., Tošnerová P. „Poštovníctví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2006 a dalších veřejných a soukromých archivních zdrojů.

Vypracováno v lednu 2022.

50 LET PSČ NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA - jedno z letošních výročí poštovní historie

Mezi letošní výročí patří i jedno výročí moderní poštovní historie Československa.

Je jím 50 let od zavedení poštovních směrovacích čísel (PSČ).

Poštovní směrovací čísla se dotkly každého z nás, filatelisty i nefilatelisty.

Jedním z oborů, kde PSČ jsou viditelná a vytvářejí velkou řadu podtypů výplatních otisků, je obor sběratelství výplatních otisků.

Jeden ze svých exponátů jsem věnoval právě této problematice. Zveřejňuji titulku tohoto exponátu.

